

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Suomen Paralympiakomitea ry

TAVOITEASIAKIRJA 2021–2024

Saatteeksi

Opetus- ja kulttuuriministeriön liikunnan vastuualue ja Suomen Paralympiakomitea ovat sopineet vammaisliikunnan ja -urheilun tavoitteista. Tämä on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Paralympiakomitean yhteinen tavoiteasiakirja vuosille 2021–2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Paralympiakomitean yhteisenä tavoitteena on

- *Edistää ja lisätä vammaisliikunnan ja -urheilun määrää ja toteuttamisen mahdollisuuksia*
- *Edistää vammaishuippu-urheilun kansainvälistä menestystä, osaamista ja arvostusta eettisesti kestäväällä tavalla*
- *Edistää vammaisliikunnan ja -urheilun tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä integraatiota urheilujärjestöissä ja yhteiskunnassa*
- *Vahvistaa liikunta- ja urheiluyhteisön toimijoiden keskinäistä yhteistyötä sekä liikunnan ja urheilun yhteiskunnallista arvostusta*

Tavoiteasiakirja on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Paralympiakomitea ry:n välinen, eikä se sido kolmansia osapuolia. Ministeriö myöntää avustuksia harkintansa mukaan ja Paralympiakomitea tekee yhteistyötä liikunnan ja urheilun toimijoiden kanssa keskinäisten sopimustensa mukaisesti.

Tarkemmat mittarit ja arviointimenetelmät asetetuille tavoitteille määritellään osapuolten yhteisissä vuotuisissa tavoitekeskusteluissa. Konkreettiset toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi kuvataan Suomen Paralympiakomitean vuotuisissa toimintasuunnitelmissa.

1. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Suomen Paralympiakomitea

Yleistä

Soveltavalla liikunnalla ja vammaisurheilulla on vahva asema julkisen liikuntatoiminnan sääntelyssä. Liikuntalaki, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslait, sopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (CRPD) sekä maankäyttö- ja rakennuslaki luovat vahvan veloitteen yhdenvertaisen liikuntakulttuurin aktiiviselle edistämiselle sekä eriarvoisuuden vähentämiseksi liikunnassa. Myös informaatio-ohjaus luo vahvaa pohjaa yhdenvertaisuuden edistämistyölle liikuntakulttuurissa. Yhdenvertaisten liikuntaedellytysten tavoite nousee esiin lähes kaikissa viime vuosina valtionhallinnon tuottamissa suosituksissa, ohjelmissa ja työryhmien mietinnöissä.

Valtioneuvoston liikuntapoliittinen selonteko asettaa tavoitteeksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden läpileikkaavasti kaikessa liikuntatoiminnassa ja julkishallinnon avustuspolitiikassa sekä toimintamallien kehittämisen turvaamaan kaikille harrastamismahdollisuudet toimintakyvystä, sosiaalisesta taustasta tai varallisuudesta riippumatta. Selonteon mukaan tärkein liikuntapoliittinen tavoite Suomessa on kansalaisten fyysisen aktiivisuuden merkittävä lisääminen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä siten, että väestö harrastaa mahdollisimman laajasti liikuntaa terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävässä määrin. Mainittujen liikuntapoliittisen selonteon toimien toteuttaminen on myös pääministeri Marinin hallituksen ohjelman tavoitteena.

Hallitusohjelman mukaan tulee tähdätä myös vammaisurheilun edistämiseen.

Nykyinen Suomen Paralympiakomitea on 1.1.2020 toteutuneen yhdistymisen tulos. Prosessissa liitettiin yhteen Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry ja entinen Suomen Paralympiakomitea ja niiden toiminnot. Yhdistymisen seurauksena syntyi organisaatio, jolla on useita erityyppisiä tehtäviä. Se toimii palvelujärjestönä, jonka keskeisin tehtävä on tukea paikallisia, alueellisia ja valtakunnan tasolla toimivia jäseniään (yhdistykset, seurat, lajiliitot) ja toimia asiantuntijana, tukena ja sparraajana vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan erityiskysymyksissä koko liikuntakulttuurin alueella.

Se toimii kansallisena kattojärjestönä paralympialajeissa, Special Olympics -toiminnassa ja elinsiirtourheilussa. Lisäksi se toimii lajiliittona sellaisille vammaisurheilun omille lajeille, joilla ei ole lajiliittoa yleisen urheilun puolella, sekä siirtymävaiheen lajiliittona niille vammaisurheilulajeille, jotka integraatiotyön seurauksena mahdollisesti siirtyvät lajiliiton alle.

Integraatiotyö käynnistyi 2000-luvun alussa opetus- ja kulttuuriministeriön tukemilla hankkeilla. Liikuntaa Kaikille Lapsille -hanke toi liikuntakulttuurin kentille inklusioajatuksen. Sen myötä omaksuttiin YK:n vammaissopimuksen mukainen ”yhdessä ja erikseen” -ajattelutapa muistuttamaan yhdenvertaisten harrastusmahdollisuuksien tärkeydestä.

Vaikka paralympialajien vastuu on jo pääosin siirtynyt lajiliitoille, integraatioprosessit jatkuvat. Myös ei-paralympialajeja (esim. keilailu) on siirtynyt lajiliittojen vastuulle. Suomen Paralympiakomitea seuraa integraatioprosessien onnistumista ja toimii lajiliittojen ja muiden liikuntajärjestöjen kehityskumppanina tukien vammaisuuteen ja toimintarajoitteisuuteen liittyvissä erityiskysymyksissä. Lisäksi Paralympiakomitean Luokitteluhanke ja Avoimet Ovet -hanke tukevat lajiliittoja oman työnsä kehittämisessä.

Liikuntalain velvoitteet

Liikuntalain (390/2015) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Liikuntalain tavoitteena on edistää:

1. eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa;
2. väestön hyvinvointia ja terveyttä;
3. fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista;
4. lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä;
5. liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa;
6. huippu-urheilua;
7. liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita; sekä
8. eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Suomi allekirjoitti YK:n vammaissopimuksen (CRPD) neljä vuotta sitten 2016. Sopimus ja sen valinnainen pöytäkirja on saatettu voimaan asetuksella (27/2016) ja se on valtioita velvoittava ja sitova asiakirja. Artikla 30 tavoittelee vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta virkistys-, vapaa-ajan ja urheilutoiminnassa. Perinteisen erityisryhmille suunnatun toiminnan lisäksi painotetaan valtavirtaistamista. Tämä nk. inklusion kaksoisstrategia sisältää ajatuksen vapaudesta valitsemisessä, mitä, milloin ja kenen kanssa liikkuu tai harrastaa. Liikunnan toimialalla YK-sopimuksen käytäntöön saattamisen ja valvonnan velvoite kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa avustuksia tämän tavoiteasiakirjan mukaisiin toimintoihin ajanjaksolla 2021–2024 sillä edellytyksellä, että eduskunta myöntää tähän tarkoitukseen määrärahoja.

Tavoitteiden toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rooli liikunnan lisäämisessä

Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on koko väestön fyysisen aktiivisuuden, liikuntaharrastuksen määrän ja liikuntaintensiteetin lisääminen. Ministeriön painopisteenä ovat etenkin lapset ja nuoret, joiden liikunta-aktiivisuus luo perustan koko elämänkaaren mittaiselle liikunnalliselle elämäntavalle. Keskeisiä kohderyhmiä ovat myös riittämättömästi liikkuvat ja liikunnasta syrjäytymisvaarassa olevat.

Liikunnan kansalaistoiminnan ja julkisen sektorin ja elinkeinotoiminnan yhteistyö on keskiössä. Tavoitteena on parantaa liikunnan kansalaistoiminnan laatua sekä kansalaistoimintaan osallistumista etenkin sellaisissa väestöryhmissä, joiden osallistumisen esteenä ovat sosiaaliset, taloudelliset tai kulttuuriset tekijät.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rooli huippu-urheilussa

Huippu-urheilu on lain mukaan kansallisesti merkittävää sekä kansainväliseen menestykseen tähtäävää tavoitteellista urheilutoimintaa. Ministeriön tavoitteena on, että huippu-urheilua kehitetään tuloksellisesti, eettisesti ja vastuullisesti. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle ja urheilulle, liikuntajärjestöt vastaavat toiminnan sisällöistä ja toteuttamisesta.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö luo huippu-urheilulle toimintaedellytyksiä muun muassa myöntämällä valtion verottomia urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahoja, avustamalla Olympiakomiteaa, Paralympiakomiteaa ja lajiliittoja, tukemalla huippu-urheilun olosuhteiden rakentamista ja kehittämistä, myöntämällä avustuksia urheiluakatemioiden ja valmennuskeskuksille ja avustamalla huippu-urheilun tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

2. Suomen Paralympiakomitean kolme tehtävää

I Palvelujärjestö (liikunnan kansalaistoiminta)

Palvelujärjestöroolissa ohjaavana ajatuksena on toimintarajoitteisten henkilöiden yhdenvertaisuuden, sukupuolten välisen tasa-arvon ja osallisuuden edistäminen liikunnan ja urheilun kentillä harrastajina, urheilijoina, vapaaehtoisina ja luottamustoimissa ja liikunta-alan työntekijöinä/ammattilaisina. Tätä työtä tehdään ensisijaisesti jäsenyhdistysten ja -seurojen ja jäsenlajiliittojen kanssa ja niitä tukien esimerkiksi tiedottamalla, opastamalla, kouluttamalla, järjestämällä tapahtumia ja huolehtimalla edunvalvonnasta.

Seuraavissa erityiskysymyksissä palvellaan jäsenten lisäksi laajasti koko liikuntakenttää

- Olosuhdetyö, kuten esteettömyyden konsultointi liikunnan ja urheilun rakentamishankkeissa, esteettömyyskartoitukset liikuntarakentamisen korjauskohteissa, esteettömyystiedon välittäminen.
- Liikunnan vammaispalvelut ja niiden saavutettavuus, kuten soveltavan liikunnan apuvälinetoiminnan (SOLIA, välineet.fi -verkosto) ylläpito sekä henkilökohtaiseen apuun ja kuljetuspalveluihin liittyvä konsultointi ja edunvalvonta.
- Osaaminen. Tavoitteena on, että kaikki liikuntaa ammatikseen ohjaavat tai vapaaehtoisena toimivat uskaltavat ottaa toimintaan mukaan vammaisia henkilöitä, osaavat toimia yhdenvertaisesti ja edistävät toiminnallaan yhdenvertaisia liikkumisen, urheilun ja toimimisen mahdollisuuksia.
- Kohdennetut tukitoimet, jotta vammaiset ja toimintarajoitteiset henkilöt pääsevät urheilijan, liikkujan tai toimijan polulle. Esimerkiksi Valtti-ohjelma, vertaisohjaajakoulutukset).
- Vammaisurheilulajien erityispiirteet ja -osaaminen, kuten luokittelu, valmennuksen erityispiirteet ym.

II Kansallinen kattojärjestö paralympiaurheilulle, Special Olympics -toiminnalle ja elinsiirtourheilulle

Paralympiakomitea toimii International Paralympic Committeeen (IPC) ja European Paralympic Committeeen (EPC) jäsenenä. Lisäksi se toimii Special Olympics Finland -toiminnasta vastaavana järjestönä Suomessa. Special Olympicsin osalta kattojärjestöinä ovat Special Olympics International (SOI) ja Special Olympics Europa-Eurasia (SOEE). Elinsiirron osalta kattojärjestöt ovat World Transplant Games Federation (WTGF) ja European Transplant and Dialysis Sport Federation (ETDSF). Paralympiakomitea on jäsenenä myös VIRTUS:issa (kehitysvammaiset, entinen INAS), IAADS:ssa (downit), IBSA:ssa (näkövammaiset), BISFed:ssä (boccia), IWRF:ssä (pyörätuolirugby), IFCPF:ssä (cp-jalkapallo), IWAS:ssa (liikuntavammaiset), CPISRA:ssa (CP-vammaiset) ja IBCA:ssa (näkövammaisten shakki).

Kansainvälisissä järjestöissä toimimisen edellytyksenä ovat toimivat lajijaostot ja halu olla vaikuttamassa lajien kansainvälisen toiminnan kehittämiseen. Joissakin järjestöissä ollaan mukana vain jäsenenä urheilijoiden kilpailumahdollisuuksien vuoksi.

Kattojärjestönä Paralympiakomitea auttaa lajiliittoja esimerkiksi Special Olympics -toiminnan kehittämisessä kansallisella tasolla. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni laji ottaisi Special Olympics -toiminnan osaksi omaa toimintaansa. Tähän suuntaan auttavat niin liikunnallisen elämäntavan hankkeet kuin seuratuki ja Paralympiakomitean osalta Ahos-apuraha.

III Lajiliitto, jossa onnistumisen keskeisin mittari on kansainvälinen menestys

Lajiliittovastuuseen kuuluvat kansallisen seura- ja sarjatoiminnan organisoiminen sekä huippuvaiheessa valmennuksen olosuhteet, päivittäinen harjoittelu ja valmentajat. Paralympiakomitea toimii lajiliittona lajeille, joille ei ole olemassa muuta kansallista lajiliittoa. Nämä lajit ovat ns. vammaisurheilun omia lajeja, esimerkiksi boccia, maalipallo, sokkopingis ja pyörätuolirugby. Tällä hetkellä Paralympiakomitea toimii lajiliittona myös lajeille, jotka eivät vielä ole siirtyneet lajiliiton toiminnan alle, näitä ovat mm. parajääkiekko, voimanosto ja näkövammaisten ilma-aseammunta. Näissä lajeissa Paralympiakomitea kuuluu kansainvälisiin lajiliittoihin toimien niissä Suomen edustajana. Paralympiakomitealla on oma kansainvälisen

vaikuttamisen strategiansa, jossa yhtenä tavoitteena on vaikuttaa valittujen painopistelajien kansainvälisen toiminnan kehittämiseen.

Special Olympics -toiminnan osalta Paralympiakomitea toimii Special Olympics Internationalin akkreditoituna kansallisena toimijana ja toimii aktiivisesti Special Olympics Eurooppa-Eurasian alueen maana inklusion edistäjänä. Paralympiakomitea vastaa joukkueen lähettämisestä Special Olympics Euroopan- ja maailmankisoihin.

Elinsiirron saaneiden ja dialyysissä olevien urheilun osalta Suomi vaikuttaa kansainvälisissä organisaatioissa kehittäen erityisesti kansainvälistä kilpailutoimintaa.

Vammaisurheilun tietopohjaa kartutetaan kansainvälisissä tutkimusverkostoissa ja laajalla oppilaitosyhteistyöllä. Paralympiakomitean onnistumista mitataan sen vastuulla olevan kansainvälisen kilpaurheilun menestyksellä niissä lajeissa, joissa se toimii vastuulajiliittona.

3. Suomen Paralympiakomitean kolme lupaus

1. Liikkeen lisääminen

TOIMINTARAJOITTEISET IHMISET HARRASTAVAT LIIKUNTA JA OVAT FYYSISESTI AKTIIVISIA.

Paralympiakomitea auttaa lajiliittoja onnistumaan soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun toimintaedellytysten kehittämisessä. Tärkeimmät työtavat ovat koulutus, erityisesti soveltavan liikunnan verkkokoulutus ja seminaarit sekä konsultointi/kehityskumppanuus. Paralympiakomitea tekee yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa yhdistysten liikuntatoiminnan kehittämiseksi. Tässä tärkeitä työmuotoja ovat vertaisohjaajien ja liikuntavastaavien koulutus sekä kuntien erityisliikunnan ohjaajien kanssa tehtävä yhteistyö paikallisella tasolla. Paikallisen tason toiminnan kehittämiseen kuuluvat myös urheiluseurat, jotka mahdollistavat monipuolisen harrastamisen toimintarajoitteisille ihmisille.

Organisoidun liikunnan lisäksi Paralympiakomitea toimii kuntoutuksen toimijoiden kanssa edistäen toimintarajoitteisten henkilöiden pääsyä liikunnallisen elämäntavan pariin. Soveltavan liikunnan apuvälinetoiminta, esteettömyyden asiantuntijatyö ja hankkeet, joissa aktiivisesti puretaan toimintarajoitteisten henkilöiden liikuntaan osallistumisen esteitä (Hyvät muuvit, luontoliikunta ym) ovat edellytykset tämän tavoitteen toteuttamiselle.

2. Kilpaurheilumenestys

VAMMAISURHEILIJAT MENESTYVÄT KANSAINVÄLISILLÄ KILPAKENTILLÄ.

Paralympiakomitea vastaa monista yleisistä vammaiskilpaurheilun asiantuntija- ja edunvalvontatehtävistä, kuten luokittelutoiminnan johtamisesta ja koordinoinnista osana urheilun asiantuntijaverkostoa sekä lajiliittojen tukemisesta nuorten ja uusien urheilijoiden rekrytoimisessa ja urheilijoiden tukemisesta urheilijan polulla.

Paralympiakomitea osoittaa resursseja paralympiajoukkueelle ja Paralympiakomitean hallitus vahvistaa paralympiajoukkueen paralympialaisiin. Paralympialajien huippuvaihetta ja

paralympiajoukkueen kisoihin valmistautumisprosessia johtaa Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikkö. Paralympiakomitea ja Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikkö sopivat tarvittaessa vuosittain työnjaosta kirjallisella sopimuksella. Sopimukseen kuuluvat mm. seuraavat aihealueet: parahuippu-urheilun henkilöstö- ja talousresurssi, akatemiatoiminta, kaksoisura, asiantuntijatoiminta, paralympiajoukkueen toiminta ja kisoihin valmistautuminen.

Paralympiakomitean lajiliittovastuuseen kuuluvat kansallinen kilpailutoiminta ja seuratoiminnan ja maajoukkue toiminnan kehittäminen. Tavoitteena on kehittää toimintaa tiedolla ohjaten siten, että valituilla urheilijoilla, joukkueilla ja lajeilla on sopivat olosuhteet ja tarpeelliset resurssit matkallaan kansainväliselle huipulle Paralympiakomitean hallinnoimissa omissa lajeissa (mm. boccia ja maalipallo).

Luokittelu on paraurheilun erityispiirre. Luokittelun tarkoituksena on selvittää, onko urheilijalla paralympialajeihin soveltuva vamma sekä luokitella urheilijat vamman ja toimintakyvyn mukaan eri luokkiin. Tavoitteena on mahdollisimman tasapuolinen kilpailu, jossa tuloksen ratkaisevat urheilulliset tekijät eikä urheilijan vamman vaikeusaste. Luokittelu on lajikohtaista. Luokittelun kansainvälinen kattojärjestö on IPC (International Paralympic Committee), jonka IPC Athlete Classification Code 2015 määrittää luokittelun säännöt. Sääntöjen mukaan Suomessa luokittelun vastuu on Suomen Paralympiakomitealla.

3. Yhdenvertaisen liikuntakulttuurin edistäminen

TOIMINTARAJOITTEISET IHMISET PÄÄSEVÄT MUKAAN LIIKUNNAN JA URHEILUN AREENOILLE.

Paralympiakomitea toimii yhdessä kumppaneidensa kanssa YK:n vammaissopimuksen mukaisesti, nostaen esille toimintarajoitteisten henkilöiden yhdenvertaisen mahdollisuuden osallistua liikuntaan kaikissa toimijaroleissa, kuten harrastajina, urheilijoina tai vapaaehtoisina ja työntekijöinä. Yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää muutoksia kaikkien liikuntakulttuurin kentällä toimivien, niin rahoittajien kuin toimintaa järjestävien tahojen nykyiseen tapaan toimia.

Vastuullisuusohjelmansa linjaamana Paralympiakomitea pyrkii tunnistamaan moniperustaisen syrjinnän mekanismeja ja ehkäisemään osallistumisen esteitä intersektionaalisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

4. Onnistumisen mittaaminen

Tavoite 1. Liikkeen lisääminen

Seuranta: väestötason selvitykset toimintarajoitteisten henkilöiden fyysisen aktiivisuuden ja harrastamisen määristä.

- Tietoa toimintarajoitteisten lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden ja harrastamisen määristä saadaan mm. THL:n Kouluterveyskyselyn ja LIITU-seurannan avulla (Lasten ja nuorten liikunnan tulokortti 2018).
- Tiedot toimintarajoitteisten aikuisten osalta ovat puutteelliset, mutta alustavia seurantatietoja saadaan Paralympiakomitean Liikuttaako? -raportista (3/2021)
- Seurantatiedon puutteiden tunnistaminen on käynnistynyt, mm. LTS:n koordinoima soveltavan liikunnan tutkimus- ja koulutustyöryhmä, VLN).

Tavoite 2. Kilpaurheilumenestys

Seuranta:

- Mitalit ja pistesijat kaikista Suomen Paralympiakomitean vastuulla olevien paralympialajien ja ei-paralympialajien arvokilpailuista
 - Suomen urheilumuseon tilastointi ja sitä täydentävät omat tilastot
- kaikissa Suomen Paralympiakomitean alaisissa lajeissa on toimiva kansallinen kilpailujärjestelmä
 - Luodaan määritelmä toimivalle kansalliselle kilpailujärjestelmälle ja selvitetään lähtötilanne vuonna 2021. Arvioidaan toteutumista vuonna 2024.
- Suomen Paralympiakomitean alaisissa lajeissa on mahdollisuus edetä kilpaurheilijan polulla myös kansainväliselle huipputasolle.
 - Luodaan tavoitekriteerit toimivalle kilpaurheilijan polulle ja selvitetään lähtötilanne vuonna 2021. Arvioidaan toteutumista vuonna 2024.
- Toimiva kansallinen luokittelujärjestelmä
 - Hyödynnetään luokitteluhankkeen kokemukset ja vakiinnutetaan toiminta
- Paraurheilun kansallinen kilpailujärjestelmä (kaikissa lajeissa)
 - Tunnistetaan lajit, joiden kilpailujärjestelmissä on puutteita ja autetaan lajiliittoja kilpailutoiminnan kehittämisessä.
- Urheilijoiden määrä
 - Tavoitellaan sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla kilpailevien määrän kasvua

Tavoite 3. Yhdenvertainen liikuntakulttuuri

Seuranta:

a) Toimintarajoitteiset henkilöt: väestötason kyselyt ja selvitykset, joiden kohteena toimintarajoitteiset henkilöt

- Suomen Paralympiakomitean Liikuttaako? -kyselyn raportti 2021 ja 2023
- Vammaisfoorumin kysely vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisesta 2016–2018
- muut selvitykset ja kyselyt, esim SOLIA:n seurantakysely välineitä vuokraaville

b) Olosuhteet

- esteettömän liikuntapaikkarakentamisen ohjeistus (sisäliikuntatilat, luontoliikunta) uudistettu
- liikuntapaikkojen, joista on julkaistu esteettömyystietoa, määrä

c) Lajiliitot

- Vammaisurheilulajit (näkövammaisten ampumaurheilu, näkövammaisten shakki, parajääkiekko, sähköpyörätuolialibandy, voimanno) siirtyneet lajiliittoihin 2024 mennessä
- vammaisella henkilöllä on kaikissa lajiliitoissa mahdollisuus edetä kilpaurheilijan polulla kansainvälisten sääntöjen puitteissa
- vammaiset henkilöt ovat yhdenvertaisessa asemassa sekä lajiliittojen palveluissa että erilaisissa toimijaroleissa

d) Muut palveluntarjoajat, kuten muut liikuntajärjestöt, seurat ja kunnat

- liikuntajärjestöjen yhdenvertaisuustyö (vammaisuus, terveydentila, toimintakyky).
 - seuranta Saari & Sipilä 2018 raportille
- Löydä oma seura -palveluun tietonsa ilmoittaneiden palveluntarjoajien määrä.
 - n=440 vuonna 2020, tavoitteena 1200 vuonna 2023.
- Suomen Paralympiakomitean Avoimet ovet -seurakysely seurojen vammaisurheilun tilanteesta
 - kyselyjen toteutus syyskuu 2020 ja 2023
- Kuntien erityisliikunnan tarjonta
 - Ala-Vähälän viimeisin raportti (2018) kunnista koskee vuotta 2017

e) Yhteistyö kuntien ja tapahtumien kanssa

- huomioidaan esteettömyys ja saavutettavuus
- erityisliikunnan ohjaajien työn koordinointi yhdessä muiden toimijoiden kanssa (kuntien erityisliikunnan neuvottelukunta)

f) Pidetään inklusio esillä myös kansainvälisissä yhteyksissä

5. Suomen Paralympiakomitea johtaa ja tukee liikuntakulttuurin integraation prosesseja

Yhdentymiskehitys jatkuu. Suomen Paralympiakomitea johtaa, tukee ja seuraa inklusioon tähtääviä liikuntakulttuurin integraation prosesseja.

1. Vammaisurheilun integraation prosessit

Kannustetaan vammaisurheilun lajien siirtymistä lajiliittojen alaisuuteen. Tavoitteena on, että loput kuusi vammaisurheilulajia ovat siirtyneet lajiliiton alaisuuteen vuonna 2024.

2. Yleinen liikuntakulttuuri avautuu ja muuttuu yhdenvertaisemmaksi.

Tavoitteena on, että a) kaikki kansallisella tasolla toimivat liikuntajärjestöt osaavat ottaa toiminnassaan huomioon toimintarajoitteiset henkilöt erilaisissa rooleissa (harrastajana-urheilijana, vapaaehtoistoimijana tai työntekijänä), b) vuonna 2024 vammaisurheilua toteuttavien tai toiminnassaan toimintarajoitteiset henkilöt huomioivien urheiluseurojen määrä kolminkertaistuu ja c) inklusiiviset toimintatavat lisääntyvät kuntien liikuntatoimen järjestämissä palveluissa

- Yhdenvertaisuuden etenemistä ja tilaa liikuntajärjestöissä seurataan OKM:n kanssa sovitulla tavalla.

- Urheiluseurojen muutosta tuetaan ja seurataan Avoimet ovet -hankkeella (2020–2022).
- Kuntakentän muutosta tuetaan kehittämällä kuntien erityisliikunnan ohjaajien verkoston toimintaa ja toimimalla LTS:n kumppanina (hankkeet, työryhmät, tapahtumat, konferenssit) ja seurataan OKM:n kanssa sovitulla tavalla.

3. Esteettömyys ja vammaispalvelut

Liikkumaan on helppo lähteä, harrastamisen olosuhteet ovat esteettömät ja myös vammaiserityisissä lajeissa löytyvät huippu-urheilun mahdollistavat harjoitteluolosuhteet.

- Liikuntapaikkojen suunnittelijoiden ja rakentajien tarvitsema esteettömyystieto (sisäliikuntatilat, ulkoliikuntapaikat) on verkossa kaikkien tarvitsevien saatavilla.
- Uusi vammaispalvelulaki mahdollistaa aktiivisen elämäntyylin (apuvälineet, henkilökohtainen apu, kuljetuspalvelut) ja kannustaa liikkumaan, harrastamaan ja urheilemaan.